

UPPSALA
UNIVERSITET

UNIVERSERSEN

Intensivt arbete pågår

UPPSALA UNIVERSITET. Våren 2020 har det varit tomt på campus samtidigt som alla anställda arbetat intensivt med att hantera situationen. Pandemin präglar också starkt det sista numret av Universen, se till exempel SID 9-11

Seniora
mentorer
söktes

SID 4

Vad gör intern-
revisionen?

SID 6

Internationalisering
på hemmaplan

SID 8

” Att medarbetarna mår bra, kan samarbeta, vara kreativa och fokusera på verksamheten är en förutsättning för att uppnå universitetets mål.

Karin Karlström, HR-strateg om det systematiska arbetsmiljöarbetet, SID 5

INNEHÅLL

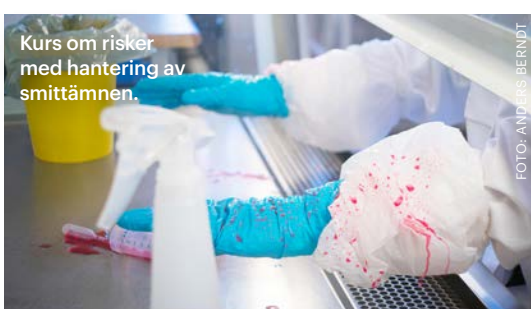
Anja Sandström,
biträdande
prefekt, i samtal
över zoom våren
2020.

FOTO: MIKAEL WALLERSTEDT

AKTUELLT

- 4 Seniorer sökes som mentorer
- 5 Viktigt utveckla friskfaktorer
- 6 Internrevisionen granskar intern styrning
- 7 Förändringsprojekt utifrån mål och strategier
- 8 Globala logopedier väljer bort flygresor

Kurs om risker
med hantering av
smittämnen.

FOTO: ANDERS BERNDT

PÅ JOBBET

- 9 Ett nytt sätt att mötas
- 10 På kurs om smittrisker
- 11 Krisarbetet bakom kulisserna

Karin Karlström,
HT-strateg,
arbetar med
systematiskt
arbetsmiljö-
arbete.

FOTO: MIKAEL WALLERSTEDT

FORSKNING

- 12 Vikten av humor
- 13 Elflyg redo för nya höjder

TILL SIST

- 14 Sjung opera med symfoniorkester
- 15 Semestertips i pandemitider

PROFILER

- 16 Erik Ejdepalm

” Det är viktigt att variera sin arbetsställning, försök stå om du kan, sitt i soffan, lägg upp benen.

ANNA MARIA NÄSLUND, SID 11

LEDARE UNIVERSITETSLEDNINGEN

CORONA OCH DIGITALISERING

DENNA VÅR HAR VI ställts inför utmaningen att med kort varsel digitalisera all undervisning och stora delar av övrig verksamhet vid vårt universitet. Vi vill rikta ett varmt tack till alla som med energi och kreativitet gjort extraordinära insatser för att klara denna omställning.

INGEN VET HUR LÄNGE restriktionerna kommer att gälla. Vi bestämmer inte själva när universitetet kan öppna för campusundervisning igen, så vi planerar för sommaren och hösten utifrån olika scenarier. Vi i ledningen försöker i detta osäkra läge skapa så stabila förutsättningar som möjligt. Budgetarbetet och verksamhetsplaneringen fortgår med utgångspunkten att givna planeringsförutsättningar för 2021 gäller. Vi skapar samtidigt beredskap för att gemensamt kunna lindra negativa konsekvenser som uppstår lokalt i spåren av Covid-19.

ÄVEN OM PANDEMIN DRABBAR vissa omänskligt hårt och sätter oss alla på prov, finns det positiva aspekter av en kris som denna. Vi tvingas tänka i nya banor, pröva nya arbetssätt och får värdefulla erfarenheter att ta med oss in i arbetet efter Covid-19. Vårt universitet blir bättre rustat för en framtid som vi vet kommer att vara ännu mer digitalt integrerad. Vår förmåga att använda verktygen utvecklas och öppnar nya möjligheter.

”Vi vill rikta ett varmt tack till alla som med energi och kreativitet gjort extraordinära insatser för att klara denna omställning”

SAMTIDIGT SER VI NOG alla fram emot att få träffas mer. Småprat i korridorerna, kreativa konferenser och årliga festligheter betyder mycket för våra relationer, trivsel och vår arbetsglädje. Det personliga mötet behövs och kan inte alltid ersättas.

ETT ANNAT UTSLAG AV digitaliseringen är att detta är det sista numret av personaltidningen Universen. I drygt 50 år har den med nyheter, reportage och porträtt bidragit till erfarenhetsutbyte, identitet och sammanhållning. När vi nu övergår till helt digitala lösningar för internkommunikationen, med alla dess uppenbara snabbhetsfördelar, ska betydelsen av dessa värden inte glömmas.

Med tillönskan om en trots allt skön sommar.

Eva Åkesson, rektor
Anders Malmberg, prorektor
Caroline Sjöberg, universitetsdirektör

REDAKTÖR: Anders Berndt **E-POST:** universen@uadm.uu.se **ADRESS:** Universen, Uppsala universitet, Box 256, 751 05, Uppsala
BESÖKSADRESS: Dag Hammarskjölds väg 7 **TEL:** 018-471 18 96 **ANSVARIG UTGIVARE:** Urban Lindberg **LAYOUT:** Content Innovation, www.ci.se
TRYCKERI OCH PAPPER: Exo 76 60 g. V-TAB Landvetter är Svanenmärkt. **ADRESSÄNDRING:** Meddela din personalhandläggare, övriga prenumeranter gör skriftlig anmälan till redaktionen. **MATERIAL:** Texter lagras elektroniskt hos Universen. En del textmaterial publiceras också på Internet. Den som sänder material till Universen anses medge elektronisk lagring/publicering. För obeställt material ansvaras ej. **ISSN 0346-3664**

I KORTHET

Molly Sjödén Lundholm, lärarstudent, dåvarande studierektorn Karin Hassan Jansson vid historiska institutionen, och Anna Nylund, lärarstudent, berättar om sina upplevelser när n-ordet användes i undervisningen.

N-ordet kräver tid, respekt och empati

Under våren 2020 har det utifrån ett specifikt fall varit debatt om användningen av n-ordet i undervisningen. I sammanhanget är det intressant att berätta om ett annat fall med n-ordet.

På ett seminarium om historiskt tänkande vid historiska institutionen använde en lärare n-ordet för att illustrera hur ett ords innebörd förändras och att man som historiker måste ha med den aspekten för att förstå historiska sammanhang.

– Men sedan blev det en öppen diskussion som spårade ur, berättar Molly Sjödén Lundholm, historielärarstudent. Några studenter sade saker som var respektlösa och obehagliga och det blev dålig stämning.

– **N-ORDET ANVÄNDES UTANFÖR** undervisningspoängen och studenterna blev inte emotsagda, berättar Anna Nylund, historielärarstudent.

Dåvarande studierektorn på historiska institutionen, Karin Hassan Jansson, ordnade ett möte mellan läraren och studenterna. Då diskuterades ba-

lansen mellan behovet att granska och diskutera olika företeelser i samhället och behovet av respekt för hur olika begrepp uppfattas.

– Det är lätt strunta i att lyfta frågor om n-ordet och andra värdeladdade ord eftersom det är känsligt men det är en jätteviktig diskussion, säger Karin Hassan Jansson. Mötet med studenterna påminde oss om hur viktigt det är med omsorgsfulla förberedelser, diskussionen måste introduceras varsamt och det måste finnas tid för den.

– **N-ORDET KOPPLAR ALLTID** till den stora problematiken med förtryck. Och alla studenter kanske inte förstår skillnaden mellan att använda n-ordet i undervisningen och annan användning. Det här är en väldigt komplicerad fråga som kräver tid, respekt och empati, säger Anna Nylund.

– Och oavsett om det används nedsättande eller som illustration i en diskussion kan det vara väldigt jobbigt att höra. Att läraren överhuvudtaget uttalar ordet kan, oavsett lärarens goda intention, också legitimera en nedsättande

användning för de som inte förstår skillnaden, säger Molly Sjödén Lundholm.

En del av lösningen är att undvika att säga n-ordet i sin helhet och istället använda omskrivningen n-ordet.

– För oss är det självklart att man säger n-ordet för att tydligt kliva ännu längre bort från det ursprungliga ordets konnotation [ett ords abstrakta definition], säger Anna Nylund.

– Vi tycker att vi använder n-ordet respektfullt men för studentgenerationen är n-ordet en väldigt stark symbol och det är viktigt att undvika att uttala ordet, säger Karin Hassan Jansson.

Mötet ledde också till att Karin Hassan Jansson och berörd lärare hade ett möte med hela lärarkollegiet på institutionen.

– Det skapade en större förståelse för studenternas reaktioner i hela lärarkåren, säger Karin Hassan Jansson.

– Vår upprördhet feltolkas ofta. När n-ordet används i sin helhet blir jag ledsen och arg för folk jag känner som drabbas. Det innebär inte att jag inte kan diskutera n-ordet eller är lättkränkt, säger Molly Sjödén Lundholm.

– Det finns en attityd i debatten som går ut på att studenterna är lättkränkta, att de inte har någon grund för sin upprördhet, säger Anna Nylund. Det leder till en rädsla att säga ifrån. Men det är viktigt att lyfta frågan så att alla känner sig välkomna till universitetet.

Anders Berndt

Sista Universen

■ Den tidning du håller i din hand är den sista Universen. Nu tar medarbetarportalen och interna nyhetsbrev över helt.

Universen läggs ner och ersätts med olika former av digital intern kommunikation.

– Det finns flera skäl till att vi nu lägger ner papperstidningen, berättade Pernilla Björk, kommunikationsdirektör vid Uppsala universitet i förra numret av Universen. Det är bland annat ett led i universitetsförvaltningens arbete med digitalisering, internationalisering och hållbar utveckling.

Genom att inte trycka och distribuera en papperstidning sparas papper, transporter och arbetstid.

– Vi skapar också ekonomiskt utrymme för att lägga mer pengar på översättning. Vi behöver förbättra tvåspråkigheten i den interna kommunikationen.

Interna nyheter, reportage och filmer hittar du hädanefter i medarbetarportalen, precis som du har kunnat göra tidigare. Innehållet i medarbetarportalen kommer att utvecklas och det publiceras löpande för att vara rykande aktuellt.

Som anställd kommer du också att få ett internt nyhetsbrev med korta notiser med länkar till medarbetarportalen som ger en snabb överblick över de viktigaste nyheterna.

➤ Välkommen till nyheter och reportage i medarbetarportalen, mp.uu.se.

Vårpromotion flyttad

■ Vårens doktorspromotion har flyttats till 13 november på grund av pandemin. Årets professorsinstallation som var planerad till 13 november ställs in och årets nyanställda professorer installeras i stället nästa år.

FOTO: MICKÉ LUNDSTRÖM

HALLÅ DÄR

ANNE RAMBERG, advokat och tidigare generalsekreterare i Advokatsamfundet, som den 1 maj tillträdde som ny ordförande i konsistoriet, Uppsala universitets styrelse.

”Imponerad av omställningen”

1 Vad har du för relation till Uppsala universitet?

– År 2015 utsågs jag till hedersdoktor vid Uppsala universitet och sedan dess har jag deltagit i många olika aktiviteter på universitetet, alltifrån att undervisa jurister i konstitutionella frågor till att medverka på alumnidagar och delta i rättspolitiska debatter. Jag har också sedan lång tid innan haft nära kontakt med juridiska fakulteten.

2 I år pågår också val av ny rektor och nya vicerektorer vid universitetet. Blir det en särskild utmaning för er i konsistoriet?

– Det är klart att det alltid kan innebära utmaningar när det sker stora förändringar under kort tid i en organisation, men när de som i det här fallet äger rum under väldigt välordnade former och i en harmonisk miljö, ser jag ingen dramatik alls. Många av ledamöterna i konsistoriet är kvar och vi har glädjen att ha rektor kvar fram till årsskiftet.

3 Har du hunnit sätta dig in i universitetets nya mål och strategier?

– Det är något jag just nu håller på och studerar. Jag har läst alla styrdokument, tagit del av arbetet på avstånd och läst rektors mycket informativa blogg, men det finns mycket kvar att lära. Jag har också kontakt med min företrädare och vi ska samråda inför överlämnandet.

4 Under corona-pandemin har stora förändringar skett inom universitetet. Hur ser du på det?

– Jag är imponerad över hur effektivt universitetet har tillsatt en krisledning och lyckats ställa om verksamheten. Sedan återstår att ta vara på de lärdomar man kan dra av de här erfarenheterna, till exempel när det gäller beslutsfattande, teknik och universitetets roll som samhällsbärare i en sådan här situation.

Annica Hulth

➤ Läs längre intervju ”Nya ordföranden Anne Ramberg vill värna forskningens frihet” på www.uu.se

Seniorer sökes som mentorer

Tag chansen som åldersrik och hjälp en student i behov av mentor.

– Det är dels stimulerande och håller mig aktiv både fysiskt och psykiskt dels får man en personlig kontakt och ett otroligt gensvar från studenten, berättar Karin Allgulin, mentor för fyra studenter.

Mentor är en form av stöd för studenter med olika funktionsnedsättningar att planera och strukturera sina studier.

– Det är guld värt för studenterna att få någon att bolla och diskutera studie-situationen med, säger Catrin Schulze, samordnare vid enheten för studie- och karriärvägledning vid universitetsförvaltningen.

Karin Allgulin fick frågan om att bli mentor efter att ha slutat som lektor i pedagogik för ett par år sedan.

– Det kändes rätt att tacka ja eftersom jag är intresserad av utbildning och studenter och har arbetat nästan hela mitt yrkesliv med det. Det är ett roligt och stimulerande sätt att fortsätta sitt yrkesliv. Nu är några av mina studenter som jag hjälpt i ett par år på väg mot examen och det känns spännande, berättar Karin Allgulin.

– Som mentor bidrar du med din er-

farenhet, både egna studier och från ditt yrkesliv. Många mentorer har tidigare arbetat på universitetet och har mycket erfarenhet av studenter. Det är ett oerhört bra sätt att hjälpa studenterna genom studierna, säger Catrin Schulze.

MENTOR OCH STUDENT TRÄFFAS en timme varje vecka där de går igenom studiebehoven, följer upp och planerar framåt. För närvarande under pandemin sker mötena via videokonferens.

– Planera ett möte för en student är inte så omfattande. Du behöver inte planera en lektion eller läsa in dig på artiklar. Utan du har med dig din erfarenhet. Dessutom blir studenterna mer självgående vartefter och lär sig själva hur de ska lägga upp studierna, berättar Karin Allgulin.

Som mentor kan du inte ha en aktiv tjänst vid universitetet eftersom mentorerna får timersättning.

– Vi ser att behovet av mentorer ökar termin för termin, säger Catrin Schulze.

”Det är ett roligt och stimulerande sätt att fortsätta sitt yrkesliv.”

Karin Allgulin

Studenter med olika typer av funktionsnedsättning ökar stadigt över hela landet och internationellt. Det är en positiv utveckling eftersom studentsammansättningen på universitetet ska återspegla samhället.

IDAG ÄR DET CIRKA 170 studenter vid Uppsala universitet som får hjälp av runt 100 mentorer. Varje termin görs en uppföljning om studenten fortsatt behöver mentorsstödet och som mentor förbinder du dig att hjälpa en student en termin i taget.

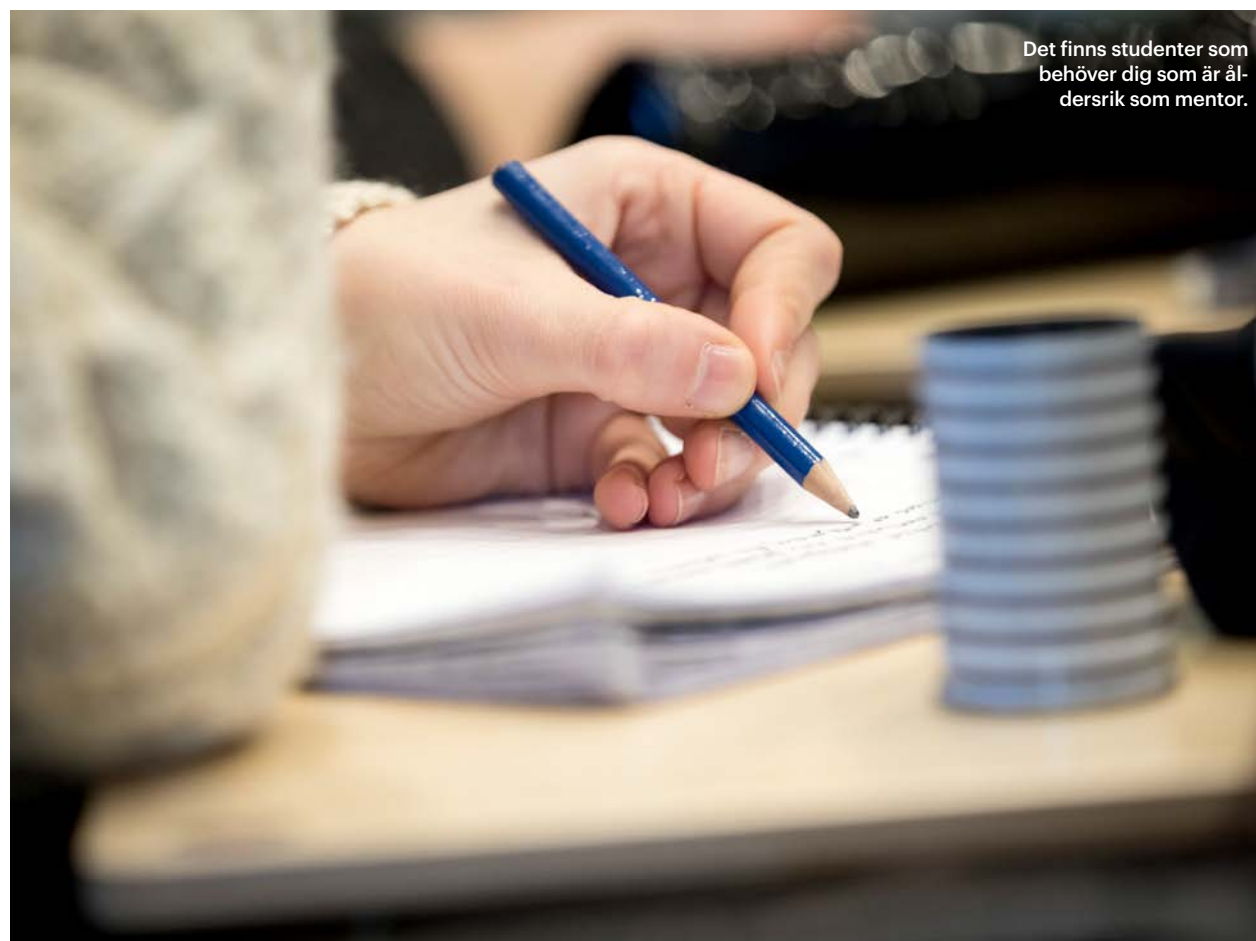
– Men vi ser gärna att man har möjlighet att fortsätta med samma student om det finns behov och samarbetet fungerar bra. Man utvecklas ju också i sin roll som mentor.

Alla som börjar som mentorer får gå en kurs och mentorskoordinatorerna ordnar också träffar för mentorerna.

– På kursen berättar vi bland annat vad det innebär att vara mentor och vad det inte innebär och på träffarna kan de ge tips och råd till varandra, säger Catrin Schulze.

Anders Berndt

➤ Hör av dig till mentorskoordinator@uadm.uu.se om du är intresserad av att bli mentor.

Det finns studenter som behöver dig som är åldersrik som mentor.

FOTO: MIKAEL WALLERSTEDT

FOTO: MIKAEL WALLERSTEDT

Den vanliga skyddsronden för fysisk arbetsmiljö kommer att kompletteras med skyddsronde för organisatorisk och social arbetsmiljö berättar Karin Karlström, HR-strateg.

Friskfaktorer viktiga på arbetet

Just nu tas det fram en modell för skyddsronde av den organisatoriska och sociala arbetsmiljön.

– Att medarbetarna mår bra är en förutsättning för att uppnå universitetets målsättningar, säger Karin Karlström, HR-strateg.

Vid HR-avdelningen på universitetets förvaltningen pågår ett projekt för att utveckla det systematiska arbetsmiljöarbetet.

– Vi vill flytta fokus från ett reaktivt arbetssätt där vi gör åtgärder när något har gått snett till att arbeta mer förebyggande och hälsofrämjande, berättar Karin Karlström, HR-strateg vid HR-avdelningen.

SYSTEMATISKT ARBETSMILJÖARBETE innebär att varje institution, avdelning eller enhet har ett systematiskt arbetssätt för att fånga upp behov och genomföra åtgärder både för den fysiska, organisatoriska och sociala arbetsmiljön.

– Vi ska utveckla stödet till verksamheten och ta fram en rekommenderad basnivå som är genomförbar. När det gäller åtgärder är det viktigt att vara realistisk och välja ut ett lämpligt antal områden som går att åtgärda varje år och inte välja för många.

Arbetsmiljöarbetet innebär också att utveckla det som fungerar bra.

– Det är viktigt att bibehålla och utveckla olika friskfaktorer samtidigt som man motverkar ohälsa.

KARIN KARLSTRÖM KONSTATERAR ATT det systematiska arbetet med att utveckla arbetsmiljön är en viktig del i arbetet med universitetets mål och strategier.

– För mig handlar arbetsmiljöarbetet om att kunna uppnå universitetets målsättningar. Att medarbetarna mår bra, kan samarbeta, vara kreativa och fokusera på verksamheten är en förutsättning för att uppnå universitetets mål.

Systematiskt arbetsmiljöarbete består i grunden av fyra delar: undersöka, riskbedöma, formulera och genomföra åtgärder samt att följa upp arbetet. De olika delarna återkommer varje år, så undersökningen blir också en uppföljning av tidigare års åtgärder.

En viktig pusselbit för att det systematiska arbetsmiljöarbetet ska fungera är att det finns en lokal arbetsmiljögrupp

"Vi håller nu på att utveckla en skyddsronde även för den organisatoriska och sociala arbetsmiljön."

Karin Karlström

där chef, verksamhetsnära HR och representanter för medarbetarna - bland annat skyddsombudet - ingår.

– I arbetsmiljöarbetet är samverkan viktigt. Chefer och medarbetare behöver arbeta tillsammans för att komma fram till bra lösningar och skapa en god arbetsmiljö.

Det går att undersöka hur det står till med arbetsmiljön på arbetsplatsen på en rad olika sätt. Det mest klassiska är kanske skyddsronden för den fysiska arbetsmiljön.

– Vi håller nu på att utveckla en skyddsronde även för den organisatoriska och sociala arbetsmiljön.

Kan du redan idag ge exempel på hur basnivån kan se ut?

– Årliga skyddsronder för fysisk, social och organisatorisk arbetsmiljö, arbetsplatsträffar med fokus på arbetsmiljö och arbetsmiljöfrågor på medarbetarsamtalen är en bra bas för att undersöka situationen, både på grupp- och individnivå. Arbeta sedan med riskbedömning och handlingsplan utifrån undersökningarna i en lokal arbetsmiljögrupp. Eventuella åtgärder behöver hanteras och följas upp regelbundet av närmaste chef. Och fundera inför varje år om det behövs nya kunskaper hos chef, skyddsombud eller medarbetare.

Anders Berndt

Utveckling av arbetsmiljön

Stöd för det systematiska arbetsmiljöarbetet utvecklas just nu i ett projekt vid HR-avdelningen.

I projektet (se artikel här in till) har HR-avdelningen tagit fram en lista över prioriterade aktiviteter i samarbete med huvudskyddsombud, fackliga företrädare och verksamhetsnära HR. De är indelade i de fyra delarna undersökning, riskbedömning och handlingsplan, samverkan/samarbete samt utbildning. Nedanstående är ett urval av aktiviteterna inom projektet:

UNDERSÖKNING

- Skyddsronde och rutiner för hantering av resultaten och återkoppling för organisatorisk och social arbetsmiljö.
- Process och arbetssätt/rutiner för att genomföra medarbetarundersökningar och ta fram förslag på rutiner för återkoppling samt att arbeta vidare med resultatet.
- Frågor för personalmöten som kan användas för att samtala kring arbetsmiljön.
- Utvecklad mall för medarbetarsamtalen.

RISKBEDÖMNING OCH HANDLINGSPLAN

- Rutiner och stödmaterial för att genomföra riskbedömning och för att ta fram en handlingsplan.

SAMVERKAN/SAMARBETE

- Gemensamma arbetsmiljöutbildningar för chefer, skyddsombud och verksamhetsnära HR.
- Stödmaterial till lokala arbetsmiljögrupper.

UTBILDNING

- Digitala utbildningar.
- Stödmaterial för verksamhetsnära HR.
- Utbildningar bland annat om systematiskt arbetsmiljöarbete i praktiken, organisatorisk och social arbetsmiljö i praktiken respektive tidiga signaler på psykisk ohälsa.

➤ Om du vill läsa mer om arbetsmiljö finns material i medarbetarportalen: mp.uu.se. Under Din anställning finns bland annat rubrikerna "Arbetsmiljö och lika villkor" respektive "Friskvård".

Anders Berndt

Revisionsåret börjar i februari

I februari varje år beslutar konsistoriet om det kommande årets revisioner. Samtidigt pågår avslutning av det förra årets revisioner som redovisas för konsistoriet i december respektive april.

Våren 2020 är dock april-redovisningen uppskjuten till konsistoriets junisammanträde.

En revision som har orsakat en del uppmärksamhet var den som gjordes om bisysslor 2019. Det visade sig att väldigt få anställda vid universitetet redovisade någon bisyssla. Bisyssla innebär att en person har verksamhet vid sidan om anställningen vid universitetet och bisyssla ska redovisas av all undervisande personal, chefer och vissa administrativa tjänster.

– **NÄR VI GJORDE** revision av området bisysslor så visade det sig att regelverket var föråldrat och informationen om regelverket var svårt för medarbetarna att ta till sig, säger Sven Jungerhem, internrevisionschef. Nu har det gjorts ett antal åtgärder för att förbättra läget som vi följer upp för att se om det blev bättre. Att vi sköter bisysslorna korrekt är viktigt inte minst ur ett renomméperspektiv och avsteg från regelverket riskerar att skada allmänhetens förtroende för Uppsala universitet.

NÄR REVISORERNA ÄR KLARA med en revisionsrapport skickas den till konsistoriet och samtidigt får rektor möjlighet att kommentera och komma med förslag på lösningar. – Konsistoriet beslutar sedan om eventuella åtgärder med anledning av revisionerna.

Revisorerna återkommer sedan med uppföljningar av det granskade området för att se om åtgärderna har genomförts och vilken effekt de har haft.

REVISIONSPLAN 2020

Under 2020 kommer

- internrevisionen granska
- ett urval av institutioner, enheter och avdelningar
- museer och samlingar
- uppdagsutbildning
- fusk vid examination
- anlitande av juridisk person i undervisningen (fördjupad uppföljning)
- visselblåsarfunktionen (uppföljning)

Anders Berndt

FOTO: MIKAEL WALLERSTEDT

Granskning och utvärdering av styr- och verksamhetsprocesser står i fokus för Sven Jungerhem, internrevisionschef.

Internrevisionen granskar intern styrning

Internrevisionen bedömer hur den interna styrningen och kontrollen fungerar på uppdrag av konsistoriet, universitetets styrelse.

Uppsala universitet är en av drygt sjuttio myndigheter som har fått i uppdrag av regeringen att ha en internrevision som ska granska och utvärdera styrnings- och verksamhetsprocesser för att se om de fungerar tillfredsställande. Organisationsrisk är internrevisionen en fristående avdelning vid universitetet som arbetar på uppdrag av konsistoriet.

– Internrevisionen ska bidra genom att granska och utvärdera styrnings- och verksamhetsprocesser och intern styrning och kontroll för att ta reda på om det genomförs på det sätt som konsistorium och ledning beslutat. Och om verksamheten genomförs på ett effektivt sätt, säger Sven Jungerhem, internrevisionschef.

Uppsala universitet är en myndighet och ska följa myndighetsförordningen. I förordningens tredje paragraf står att

verksamheten ska vara effektiv, följa lagen, redovisas på ett tillförlitligt och rättvisande sätt, dessutom ska myndigheten hushålla med statens medel.

– När vi gör en revision ställer vi oss frågan om den interna styrningen och kontrollen fungerar så att myndighetsförordningen och universitetets mål uppfylls. Har vi en effektiv verksamhet för att uppnå förordningen och universitetets mål? På det sättet kan man säga att internrevisionen bidrar till förmågan att uppfylla universitetets mål.

När internrevisionen gör en revision tittar de bland annat på om det finns ett regelverk, hur regelverket

”Vi försöker hitta väsentliga risker. Kan det här inträffa, vad händer då? Hur påverkar det universitetets förmåga att lyckas med verksamheten?”

Sven Jungerhem

följs, om det är uppdaterat och om regelverket stämmer med lagstiftningen. – När det gäller intern styrning och kontroll fokuserar vi helst på kontroller som hjälper verksamheten att utveckla styrningen i syfte att utnyttja resurserna på bästa sätt för att uppnå målen. Men ibland kan vi förstås behöva säga att något inte är ok eller bra.

Men ni kan ju inte vara experter inom alla sakområden?

– Vi har inom vårt team på fyra personer en bred erfarenhet, men vi är förstås inte experter på alla sakområden. Vår styrka är snarare bedömning av intern styrning och kontroll där vi följer internationell standard och även ger råd inom området.

Hur väljer ni vad ni ska granska?

– Det beslutas av konsistoriet utifrån den riskanalys vi årligen tar fram.

I riskanalysen har revisorerna sammanställt tänkbara risker som de har sett anledning att titta närmare på utifrån omvärldsbevakning, universitetets egna riskanalyser, tidigare revisioner etc.

– De risker vi identifierat bedömer vi utifrån sannolikhet och konsekvens. Vi försöker hitta väsentliga risker, eftersom vi måste prioritera bland risker vi ser. Kan det här inträffa, vad händer då? Hur påverkar det universitetets förmåga att lyckas med verksamheten? Riskerar universitetets renommé att skadas, kan myndigheten förlora pengar i form av skadestånd eller korruption? Finns det risk för någon form av oegentlighet?

Anders Berndt

Förändringsprojekt utifrån mål och strategier

December 2019 beslutade konsistoriet om nya mål och strategier för universitetet som vi berättade om i förra numret av Universen. Tanken är att de olika delarna av universitetet nu går igenom mål och strategierna och arbetar med det som är särskilt angeläget för dem. Ett exempel på djupgående förändringsprojekt som började med universitetets tidigare mål och strategier är teologiska fakultetens "Projekt 2020".

Färre forskarutbildningsämnen, organisationsförändringar för att lyfta upp ämneskompetensen, nya utbildningsprogram, stärkta centrumbildningar för mångvetenskap och förändrad delegationsordning är de viktigaste delarna av förändringsprojektet "Projekt 2020". Förändringsprojektet utgick från teologiska fakultetens nya mål och strategier som beslutades december 2016. För att se till att arbetet med mål och strategier var väl förankrat bjöds hela kollegiet in till två heldagar för att arbeta fram de grundläggande delarna.

– Då tog vi fram de övergripande målen, bland annat att förändra utbild-

ningen på grund- och avancerad nivå och minska antalet forskarutbildningsämnen till mellan fyra och sex, säger Mattias Martinson, dekan för teologiska fakulteten.

– **DEN SVÄRASTE FRÅGAN** har varit förändringen av våra forskarutbildningsämnen. Därför har vi arbetat med en modell där vi har beslutat om vilka forskarutbildningsämnen som ska ha gemensamma högre seminarier under ett år för att sedan utvärdera. Vid utvärderingarna har vi sett att en del tankar inte fungerade i praktiken och gjort förändringar inför kommande år.

Sammanlagt har de gjort om processen med de högre seminarier tre gånger innan förändringen nu har landat och allmänna studieplaner kan tas fram för nya, sammanslagna forskarutbildningsämnen.

– För tillfället har vi en plan som syftar till att under 2020 etablera sju forskarutbildningsämnen, organiserade i sex ämneskollegier.

EN ARBETSGRUPP HAR ARBETAT fram nya utbildningsprogram och ny struktur för huvudområdena.

– Tidigare hade vi fyra huvudområden inom religionsvetenskapens fält, nu har vi ett: religionsvetenskap. Och nu gör vi också om kandidatprogrammen, till hösten startar två kandidatprogram som tillsammans speglar hela det religionsvetenskapliga fältet.

– När vi arbetade med verksamhetsförändringarna insåg vi att vi också behövde se över den kollegiala styrmodellen för hela institutionen. Nu har vi byggt nerifrån utifrån ämneskompetens.

MATTIAS MARTINSON FÖRDJUPAR resonemanget varför det är viktigt att se över verksamheten.

– Det här var verkligen något jag och fakultetsnämnden ville genomföra. Vi behövde själva förstå varför vi gör som vi gör, vi behövde tänka igenom oss själva och var vi står som vetenskaplig institution. Nu har alla anställda varit med och format den teologiska fakulteten under en flerårig systematisk process.

Martinson betonar att förändringsprojektet aldrig haft till syfte att spara pengar.

– Vissa effektiviseringar har blivit en följd av organisationsförändringen, bland annat har ersättningstiden för vissa administrativa uppgifter kunnat sänkas, men motivet har hela tiden varit verksamhetsförnyelse och kvalitetssäkring, inte ekonomiska neddragningar.

Anders Berndt

FOTO: MIKAEL WALLERSTEDT

HALLÅ DÄR

BJÖRN NYSTRÖM,

avdelningen för internationalisering vid universitetsförvaltningen, du är projektledare för projektet SkillMill. Ett projekt inom Erasmus+ som ska ta fram en app för studenter som studerar utomlands.

App för utbytesstudenter

1 Vad går projektet ut på?

– En student som spenderar ett år ensam utomlands kommer ofta tillbaka mer stryktålig, självständig och lyhörd. En fältstudie i Chile kan träna många egenskaper som värderas i arbetslivet, men det är svårt att sätta ord på vad som egentligen hänt. Studier visar mycket riktigt att personlig utveckling kan innebära en minst lika stor merit som goda betyg för studenter som studerat utomlands – men bara om man kan sätta ord på sin utveckling. Utlandsstudier innebär med andra ord intensiv kompetensträning inom det som LinkedIn kallar "Soft Skills" – det som alla arbetsgivare vill ha, men ingen vet hur man hittar". Här vill vi bidra.

2 Vilka arbetar med appen?

– Vi förenar experter på karriärvägledning och utlandsstudier, psykologer och speldesigners från Uppsala universitet samt universitetet i Helsingfors, Stavanger och Tartu. Resultatet kommer att bli en ny vägledningsmodell och en innovativ app.

3 Vem ska använda den?

– Målet är att alla tusentals in- och utresande utbytesstudenter i EU – och i bästa fall i hela världen – ska få tillgång till appen gratis.

4 Vad har man för nytta av den?

– Appen SkillMill vill framför allt lära användarna tre saker: 1) känna igen och identifiera kompetensträning i sina utlandserfarenheter, 2) förstå och reflektera över vilka färdigheter de tränar under dessa olika upplevelser, samt 3) lära sig kommunicera sin utveckling med narrativ som tilltalar framtidens arbetsgivare.

5 När är den klar att testas och släppas och var kommer man att kunna hitta den?

– Vi siktar på en färdig produkt hösten 2022. Appen SkillMill kommer att finnas på App-store och Google Play.

Birgitta Sinder Wilén

FOTO: MIKAEL WALLERSTEDT

Mattias Martinson, dekan för teologiska fakulteten, berättar om ett flerårigt förändringsprojekt som nu är på väg att bli klart.

Globala logopedier väljer bort flygresor

Internationalisering samtidigt som man säkrar en god miljö och hållbar utveckling? Ekvationen för våra utbildningar är inte helt enkel och vid logopedprogrammet heter den nya ledstjärnan Internationalisering på hemmaplan.

– Logopedprogrammet är inte först med att internationalisera på hemmaplan, men vi är unika i att aktivt välja bort mål för studentmobilitet över nationsgränserna. Givetvis är vi medvetna om de risker som följer med att göra avkall på det som många upplever "är det roliga". Men det väger lätt mot risken i att invänta att någon annan ska ta miljöansvar någon annan gång. Förändringar måste ske här och nu och i rådande coronakris känns vårt tänk helt rätt i tiden, säger Nadina Laurent, programsamordnare vid logopedprogrammet.

UPPSALA UNIVERSITET FÖLJER DET uttalade målet att rekrytera och skicka iväg studenter till hela världen. Höskolelagen i sin tur adderar främjandet av förståelse för andra länder och internationella förhållanden. Så långt allt väl – ända till vi når lagens första kapitel, femte paragraf som fastslår att utbildningen dessutom ska främja en hållbar utveckling som tillförsäkrar en hälsosam och god miljö såväl som ekonomisk och social rättvisa.

– Vi har länge diskuterat det motsägelsefulla i att både förväntas inkludera utbyten mellan länder och ett hållbart miljötänkande. Ekvationen lämnar helt enkelt inte plats för mobilitet och i den handlingsplan vi nu utarbetat tar vi konsekvenserna av det. Längs vägen har det blivit tydligt att steget faktiskt varit ganska odramatiskt. Den mest påtagliga effekten är istället att vi nu fullt ut erbjuder alla studenter samma möjligheter oavsett socioekonomisk status, vilket gör initiativet även till ett led i programmets lika villkorsarbete, konstaterar Nadina Laurent.

HANDLINGSPLANEN SOM LÖPER ÖVER tre år befäster att internationalisering varken kräver stora resurser eller långa resor. Snarare är det kreativ höjd som genererar de högsta altituderna. Till punkterna som redan lanserats hör det nya kursmomentet Gränslös logopedi under ledning av Sheila Robson, en brittisk logoped som även rekryterar *study buddies* och internationell expertis till olika kurser. Härnäst väntar översättning av programkursen Neurolingvistik till engelska för att attrahera gäststudenter som redan befinner sig i Uppsala inom medicin, psykologi och språk.

– Det första året har vi hanterat vissa barnsjukdomar, men överlag löper det

Logopedprogrammet arbetar med internationalisering utan resor berättar programsamordnaren Nadina Laurent.

FOTO: MIKAEL WALLERSTEDT

bra och vi blev även nominerade till Sveriges medicinska fakulteters internationaliseringspris. Nu går vi in i fas två med viktiga lärdomar som kan hjälpa oss nå ännu bättre resultat. Till exempel ska vi hitta utländska specialister för handledning av examensarbeten över Zoom, vilket också kan leda till spännande biffekter som forskarutbyten. Vi ska även skriva en resepolicy för anställda och studenter och planerar dessutom att finslipa vår andra årliga internationella vetenskapskonferens som examensstudenterna sköter.

Magnus Alsne

”Vi har länge diskuterat det motsägelsefulla i att både förväntas inkludera utbyten mellan länder och ett hållbart miljötänkande.”

Nadina Laurent

FOTO: MATTON

En forskningsstudie visar att forskare som flyger mer inte har större akademisk produktivitet än forskare som flyger mindre.

Gynnas forskares karriärer av flygresor?

Kraven ökar på att lärosätena ska minska på flygresor för att minimera problemet med växthuseffekten. Samtidigt är forskningen internationell och det finns krav på ökad internationalisering. Men hur nödvändiga är egentligen flygresorna för forskningen?

För att undersöka hur flygresorna påverkar forskarnas karriär och produktivitet har forskare vid University of British Columbia i Kanada i studien "Academic air travel has a limited influence on professional success" studerat kopplingar mellan 700 forskares flygresor, produktivitet och karriär.

Forskarna studerade bland annat om det finns en koppling mellan utsläpp från flygresor och publikt tillgängliga bibliometriska data. De hittade ingen koppling mellan flygutsläpp och akademisk produktivitet. Däremot hittade de en koppling mellan flygutsläpp och lön, även när de kompenenserat för senioritet.

Kan det finnas andra förklaringar?

– Akademiker skiljer sig nog inte från andra människor, säger Erik Rautalinko, lektor vid institutionen för psykologi. Ett incitamentet för att åka på vetenskapliga konferenser kan vara att få se en ny plats. Om man står för några övernattningsar själv blir det en billig semester.

Erik Rautalinko berättar också om "allmänningens dilemma" som handlar om hur vi enskilt använder gemensamma resurser som riskerar att ta slut.

– Bland de som är beredda att använda allmänna resurser som är på väg att utarmas finns en överrepresentation av personligheter med social dominans orientering. Antingen anser de att de har rätt att använda resurserna eftersom de ser sig själva högt upp i hierarkin eller så anser de att de har rätt att använda resurserna för att klättra uppåt i hierarkin.

Anders Berndt

➤ Forskningsstudien "Academic air travel has a limited influence on professional success" finns åtkomlig via www.sciencedirect.com.

Möten via zoom är den nya verkligheten. I rummet Pelle Lindé, IT-strateg vid avdelningen för universitetsgemensam IT vid universitetsförvaltningen och på skärmen Anja Sandström, biträdande prefekt vid institutionen för läkemedelskemi.

FOTO: MIKAEL WALLERSTEDT

Ett nytt sätt att mötas

De kommande åtta timmarna deltar vi i över 3 000 digitala möten. Vid apotekarprogrammet laborerar studenter online. Framför laptops över hela staden diskuteras vilka perspektiv Camus Pesten kan ge på rådande utmaningar. Välkommen till en helt ovanlig dag vid Uppsala universitet.

Onsdagen 18 mars övergick landets högre utbildningar till distansundervisning i syfte att bromsa coronavirusets spridning. Fyra veckor senare hittar vi Anja Sandström, biträdande prefekt vid institutionen för läkemedelskemi, i ett närmast övergivet BMC där hon skissar på nya metoder att överföra praktiska kursmoment till digitala miljöer.

– Vi bedriver ett nära samarbete inom kollegiet och steget online har gått förhållandevis smidigt. Via Zoom deltar studenterna i laborationer som inte kan vänta. Kritiska moment som kräver fysisk närvaro i labbet skjuter vi på framtiden. Blir restriktionerna långvariga vore det önskvärt med laborationer i mindre, socialt distanserade grupper, men där är vi inte än.

En betydligt större utmaning är att skapa digitala examinationsformer. Utan tentavakter kan kurslitteratur vara god-

känt hjälpmedel, något som förutsätter mer reflekterande frågeställningar. I utbildningens senare del är förändringen mindre kännbar, men de inledande terminernas fokus på detaljkunskap kräver kreativa lösningar.

– Examinationer ska följa kursplanen och vara rättssäkra. De delar av tentor som måste genomföras i en sal får vänta. Där e-tentor är ett alternativ har vi bland annat låtit varje student besvara slumpvis utvalda frågor för att motverka otillåtet samarbete och än så länge tycks det fungera.

ANJA SANDSTRÖM ÄR INTE ensam om att ha nytta av det digitala mötesverktyget Zoom. Under fyra vårveckor ökade antalet registrerade användare vid Uppsala universitet från 2 600 till 17 992. Tillsammans deltar vi i över 3 000 Zoom-möten per utförd arbetsdag. Och vi gillar det.

– Vi har aldrig upplevt en sådan in-

Samtal om isolering

■ **Litteratursamtalen fortsätter och är öppna för alla anställda vid UU. För anmälan och mer information, kontakta julie.hansen@moderna.uu.se. Läs också artikel sid 15.**

strömning till ett e-verktyg som till Zoom och i princip alla är positiva. Vi har lagt mycket tid på information och online-utbildningar och antalet frågor till supporten är få. Närmast hoppas vi bidra till att utveckla den digitala möteskulturen genom att erbjuda stöd kring hur man skapar inkluderande online-samtal, säger IT-strateg Pelle Lindé vid avdelningen för universitetsgemensam IT på universitetsförvaltningen.

VID INSTITUTIONEN FÖR MODERNA språk är det inkluderande mötet redan verklighet. I tidiga april inbjöds till litteratursamtal på tema Isolering och inre kraft, en utveckling av fjolårets framgångsrika Läsfester som därmed tog steget från Engelska parken till Internet. Intresset var stort och då värdarna Torsten Pettersson och Julie Hansen inledde eventet kunde de välkomna deltagare från åtta olika fakulteter.

– Litteraturen ger nya perspektiv på det vi erfar. Likaså kan det vi erfar ge nya perspektiv på litterära klassiker. För oss ger rådande situation en möjlighet att samla kollegor från olika discipliner till samtal om något som berör oss alla. Att mötas online resulterade i en fascinerande diskussion med många nya tankar kring både texter och pandemi. Vi har precis bokat in två nya samtal och

FOTO: DAVID NAYLOR

Julie Hansen, docent i slaviska språk

antalet anmälda ökar snabbt, berättar Julie Hansen, docent i slaviska språk.

UTANFÖR UNIVERSITETS VÄGGAR fortsätter nyhetsflödet kring viruset och den framtid som kan vänta. Från Tyskland rapporteras oro att den inhemska fotbollsligan kan få spela inför tomma läktare i arton månader. Översatt till Zoom-statistik innebär det att Uppsala universitets medarbetare och studenter kan se fram emot 1,2 miljoner online-möten innan vi förhoppningsvis återgår till vardagen.

– Den här tiden kommer tveklöst att påverka hur vi ser på möten, konstaterar Pelle Lindé. Många påpekar redan hur mycket tid de sparar på att ses online istället för att åka mellan olika campus. För att inte tala om den miljövinst det innebär att inte resa över nationsgränser. Teknikens möjligheter övervinner de flesta användningar och just nu lär vi oss mycket värdefullt att ta med in i framtiden.

Magnus Alsne

På kurs om smittrisker

En förmiddag mitt under pandemin pågår en kurs i smittrisker vid BMC för laboratoriepersonal. Kursdeltagarna kommer från ett företag som ska börja med coronatester.

Företaget A23 Lab som har lokaler i BMC arbetar normalt med prover på eventuell prostatacancer. Men nu ställer företaget om delar av sin verksamhet för att kunna utföra coronatester. Inför omställningen har A23 Labs personal genomgått universitetets interna smittriskutbildning.

– När man arbetar med stora provmängder är det nästan oundvikligt att det går snett någon gång, säger Uppsala universitets biosäkerhetssamordnare och kursansvarige Henrik Gradstedt. Därför är det viktigt att man övat praktisk hantering av de situationer som kan uppstå.

TOVE HOFFMAN, LABORATORIEFÖRESTÅN-DARE FÖR Zoonosis Science Center (ZSC) vid institutionen för medicinsk biokemi och mikrobiologi, är också kursledare på kursen. ZSC har ett laboratorium i BMC som är säkerhetsklassat i den näst högsta säkerhetsklassen. Vid ZSC forskas det på sjukdomar som överförs från djur till människor, så kallade zoonoser. Den nu aktuella pandemin med coronaviruset misstänks vara just en zoonos.

– När jag håller den här typen av kurs är mitt mål att de som deltar ska komma igång att tänka efter före. Alla situationer är olika men genom att träna och gå igenom tänkbara problem innan är man mycket bättre förberedd, säger Tove Hoffman.

Tove Hoffman konstaterar att de flesta som arbetar med smittsamma ämnen i ett laboratorium skulle bli stressade om de råkade ut för en större spillolycka.

– Det är därför bra att vara minst två personer så att den som har arbetat i laminärflödesbänken får hjälp att arbeta

Kursdeltagarna får prova att använda pipett på lite olika sätt för att lära sig att minimera eventuellt spill. Det simulerade smittämnet lyser starkt i ultraviolett sken och övningen sker därför i ultraviolett ljus.

Kursdeltagarna simulerar ett spill i laminärflödesbänken med hjälp av röd färg. De får träna i att desinfektera spillet och säkert avlägsna handskar och armskydd innan de tar ut armarna från bänken och reser på sig.

Laminärflödesbänken har en fläkt som suger ut luften. Det innebär att eventuella luftburna partiklar hamnar i filtret.

lugnt och metodiskt för att rengöra sig själv om olyckan skulle ha varit framme och kunna gå bort från laminärflödesbänken, berättar Tove Hoffman.

DE FLESTA PERSONER SOM ska arbeta med smittämnen vid Uppsala universitet genomgår denna endagskurs, som hålls en gång i månaden med stöd från ZSC och veterinärerna vid Centrum för in vivo vid Uppsala universitet.

Anders Berndt

Tove Hoffman, laboratorieföreståndare för Zoonosis Science Center vid institutionen för medicinsk biokemi och mikrobiologi på Uppsala universitet, diskuterar riskhantering i laboratoriet med kursdeltagare från företaget A23 Lab.

Under den mest hektiska perioden av pandemikrisen gjordes sammanfattningar av läget och krisledningen träffades dagligen berättar Christina Boman, säkerhetschef.

FOTO: DAVID NÄLOR

Krisarbetet bakom kulisserna

Under pandemin har universitetets krisorganisation arbetat för högtryck. Universen har träffat säkerhetschefen Christina Boman över Zoom för att få veta mer om krisarbetet.

– 23 januari hade jag en första kontakt med mina kollegor på andra lärosäten. Vi började följa utvecklingen och informerade krisledningen.

I januari är det fortfarande fråga om ett virusutbrott i Wuhan i Kina och inte en pandemi.

– Vi började identifiera vilka studenter och anställda vi hade i området och vilka personer därifrån som befann sig i Uppsala och eventuellt kunde ha släkt och vänner som drabbas. Det är typiskt för hur vi arbetar om det händer något i ett annat land.

Genom den upphandlade resebyrå hittade krisorganisationen ett antal personer med koppling till universitetet som befann sig i området i Kina och började se över hur de kunde hjälpa dem hem.

– Det är viktigt att boka tjänstesor via upphandlad resebyrå eftersom vi inte kan hjälpa till om vi inte vet var de anställda är.

Krisorganisationen sattes igång i slutet av januari.

– I krisledningen konstaterade vi att det är en form av kommunikationshändelse där universitetet kommer ha behov av att snabbt berätta vad som händer och

komma ut med tydliga rekommendationer till studenter och anställda. Eftersom universitetsledningen inte är med i krisledningen började vi också med dagliga möten med universitetsledningen.

KRISLEDNINGEN BESTÅR AV CHEFER från olika avdelningar vid universitetsförvaltningen. Inom avdelningarna finns sedan krisgrupper med dedikerade personer som är förberedda för krishantering. Christina Boman betonar att krisorganisationen inte tar några beslut.

– Krisorganisationens roll är att vara en sammanhållande nod för information. Vad har hänt, fakta, analyser. Skapa en inriktning. Men de beslut en chef, om det så är prefekt eller rektor, tar i vanliga fall tar chefen också i en kris. All information rapporteras löpande till ledningen som då har möjlighet att fatta inriktningsbeslut eller förändra inriktning för krisledningens arbete.

3 FEBRUARI BÖRJADE krisorganisationen göra dagliga sammanfattningar som skickades ut till en bred grupp av mottagare. Idag har de dagliga sammanfattningarna och krismötena övergått till veckorapporter och veckomöten.

En kommunikationsåtgärd som krisledningen initierade var att starta en FAQ i medarbetar- respektive studentportalen. Det startades också en funktionsbrevlåda dit alla frågor hänvisades.

– Det kom in drygt 600 mejl. Men

”Krisorganisationens roll är att vara en sammanhållande nod för information. Vad har hänt, fakta, analyser. Skapa en inriktning. Men de beslut en chef, om det så är prefekt eller rektor, tar i vanliga fall tar chefen också i en kris.”

Christina Boman

vi stängde funktionslådan när krisens karaktär förändrades och det började bli många arbetsmiljöfrågor som närmaste chef måste hantera. Nu hänvisar vi frågorna till FAQ och närmaste chef.

CHRISTINA BOMAN BERÄTTAR OCKSÅ hur krisarbetet fick en extra dimension när hon var tvungen att vara ledig när det var som mest hektiskt.

– Det finns säkert kritiska röster till att jag var borta mitt i krisen. Men krisarbetet måste fungera även om jag inte är på plats, det måste finnas en redundans. Det är superviktigt för hur man hanterar kriser och bygger krisorganisationer. Krisarbetet ska drivas av en roll, i det här fallet tog min ställföreträdare över rollen.

Anders Berndt

Arbetsmiljö hemma

Arbetsgivaren har ansvaret för din arbetsmiljö även hemma men i den situation vi befinner oss i behöver medarbetare och chef hjälpas åt att hantera situationen.

Universen pratade med **ANNA MARIA NÄSLUND**, arbetsmiljöingenjör vid byggnadsavdelningen, och Karin Karlström, HR-strateg vid HR-avdelningen, för att få råd om hur situationen kan hanteras. De betonar båda att när arbetet flyttat hem blir det än viktigare med avstämningar mellan medarbetare och chef.

Samtidigt som vi måste ha en rimlig förväntan på vad som går att göra och hur avstämningar kan göras. – Du som medarbetare har också ett ansvar att säga till om något inte är bra. I den här situationen behöver vi vara både pragmatiska och kreativa för att lösa arbetsmiljön och den nya sociala situationen, säger Karin Karlström.

ANNA MARIA NÄSLUND TIPSAR om att du kan lägga en handduk eller en kudde i svanken för att få svankstöd på din stol. – Om du har en inställbar stol ska du förstås använda den men annars kanske du kan lägga en kudde på stolen om den är för låg i förhållande till bordet. Du kan också sitta långt fram på en vanlig stol, då hamnar du i den så kallade sadelsittningen. Det är viktigt att variera sin arbetsställning, försök stå om du kan, sitt i soffan, lägg upp benen. All variation är viktig för att undvika det statiska, man behöver få igång blodcirkulationen. Ta pauser, res dig varje halvtimme och gå runt lite, sträck på dig och rör på armarna.

OM DU ARBETAR VID en bärbar dator utan extra skärm är det viktigt att försöka undvika den nedåtböjda hållning som uppstår eftersom skärmen är för långt ner när den sitter ihop med tangentbordet. Det är också viktigt med stöd för underarmarna för att slappna av i nacke och axlar samtidigt som skärmens ovansida kommer upp i höjd med ögonen för att undvika ett statiskt tittande neråt. – Om man inte har en extraskärm kanske man kan palla upp datorn på en trave böcker och använda ett externt tangentbord, säger Anna Maria Näslund.

Anders Berndt

➤ [Läs längre version och mer om arbetsmiljö i medarbetarportalen, mp.uu.se](#)

Vikten av humor

– Humor är ett verktyg som hjälper oss uthärda svårigheter, konstaterar språkforskare Maria Ohlsson. Och det är något vi sannerligen inte kan få för mycket av i rådande coronakris. Men hur håller man egentligen liv i det kollegiala skämtandet från kontoret hemmavid?

Vill du höra något roligt: Ett gott skratt minskar inte bara risken för stress, stroke och hjärtattack. Det ökar dessutom kreativiteten och känslan av samhörighet. Något vi alla mår bra av, i synnerhet i denna av corona föranledda semikarantän. Å andra sidan skojar vi ju gärna om det som angår oss alla och med ett virus ständigt top-of-mind är det kanske inte helt lämpligt. På vissa håll har påbud redan bannlyst skämt i ämnet, vilket leder oss till den eviga frågan: måste vi verkligen få skämta om allt?

– Personligen ser jag inte ens hur det är genomförbart att förbjuda skämt om en viss företeelse. Dels kan allting användas för humor, dels skulle det ofelbart växa en undervegetation av skämt. Dessutom är humor ett verktyg som hjälper oss uthärda svårigheter som corona. Samtidigt befinner vi oss i en situation som kräver försiktighet. Du vet inte vem som just förlorat en anhörig, så att skämta om friskas beteende snarare än sjukdomen i sig är sannolikt klokt, säger Maria Ohlsson, lektor vid institutionen för nordiska språk.

RÅDET KOMMER SANNOLIKT INTE som en chock för någon. Den stora majoritet av oss som inte heter Lenny Bruce eller Roseanne Barr känner normalt in nya grupper och sammanhang innan vi tar ut eventuella humoristiska svängar. Skämt som landar långt utanför ramen uppfattas i bästa fall som enkom trams. Men med en gnutta otur riskerar vi att dessutom trampa på både en och flera ömmande tår. Nästa – och förhoppningsvis inte fullt så tidlösa – fråga blir därför hur vi håller skoandandet vid liv när så många arbetar från hemmet och lär där förbli en lång tid framöver?

– Att vara rolig på distans är inget konstigt med den nya teknik som omger oss. Vi kan till exempel ägna en stund om dagen åt att skicka roliga nätfynd till varandra. Många arbetsplatser har dessutom infört videofikor, vilket är ett trevligt alternativ när man inte kan ses vid kaffebryggaren. Men precis som på kontoret

behöver chefen visa att skratt har sin plats även på Zoom. Det betyder inte att hen måste skämta tvångsmässigt, utan snarare skapa ett inkluderande klimat där varje medarbetare får utrymme för sin humor, säger Maria Ohlsson.

HUR ROLIGT HAR VI det då i rådande coronakris? Tja, vi kan åtminstone roa oss med en titt i statistiken. Studier visar att innan viruset slog till skrattade vi drygt

fem gånger per anställd och arbetsdag, chefer något oftare. Vi kan väl kalla det Godkänt med potential till förbättring. Så varför inte utnyttja tiden i karantän till att lägga upp en humorstrategi. Takhöjd, trygghet och en tillåtande atmosfär ger en bra grund, i övrigt finns inga patentlösningar. I potten ligger bättre stämning, starkare gemenskap och – högst sannolikt – färre sjukskrivningar. Lycka till!

Magnus Alsne

“Att vara rolig på distans är inget konstigt med den nya teknik som omger oss. Vi kan till exempel ägna en stund om dagen åt att skicka roliga nätfynd till varandra.”

Maria Ohlsson

Ett gott skratt ökar kreativiteten och humor kan också hjälpa oss uthärda svårigheter konstaterar Maria Ohlsson, lektor vid institutionen för nordiska språk.

Studie av barns upplevelser av pandemin

FOTO: MIKAEL WALLERSTEDT

■ Barns och ungas upplevelser av coronakrisen är fokus i en ny forskningsstudie som leds från Uppsala universitet.

Syftet är att få en bild hur barn mellan 4 och 18 år upplever och tänker kring det som händer runt omkring dem till följd av pandemin.

– Det pratas mycket om corona på både förskolor och skolor, men ingen har tidigare undersökt hur barn och unga själva upplever händelserna, säger Anna Sarkadi, professor i socialmedicin vid institutionen för folkhälso- och vårdvetenskap Uppsala universitet och forskningsledare för studien.

Oro för ekonomin

■ I en enkätstudie finner forskare i nationalekonomi vid bland annat Uppsala universitet att svenskarnas största oro kopplad till pandemin är hur det ska gå för landets ekonomi och hur sjukvården ska klara anstormningen av sjuka. Medan oron för hur det ska gå med landets ekonomi tenderar att öka med åldern, så minskar rädslan för att sjukvårdens kapacitet ska överskridas med åldern och i betydande utsträckning för de över 70 år. Även oron för virusets påverkan på den egna ekonomin verkar avta med ålder.

FOTO: MIKAEL WALLERSTEDT

Modell för virus spridning

■ För att ge beslutsfattare bättre underlag och för att ge allmänheten en bild av hur viktigt det är att hålla fysisk distans, arbetar forskare vid Uppsala universitet på en modell över hur spridningen av det nya coronaviruset kan komma att se ut i Sverige. Modellen ska visa vilken effekt olika nivåer av åtgärder har på spridningen.

– Resultaten kan vara till vägledning för att förstå hur olika åtgärder kan påverka smittspridning och vårdbehov. För allmänheten kan de också illustrera vikten av att följa rekommendationerna kring social distansering, säger Tove Fall, professor i molekylär epidemiologi och en forskarna bakom modellen.

Elflyg redo för nya höjder

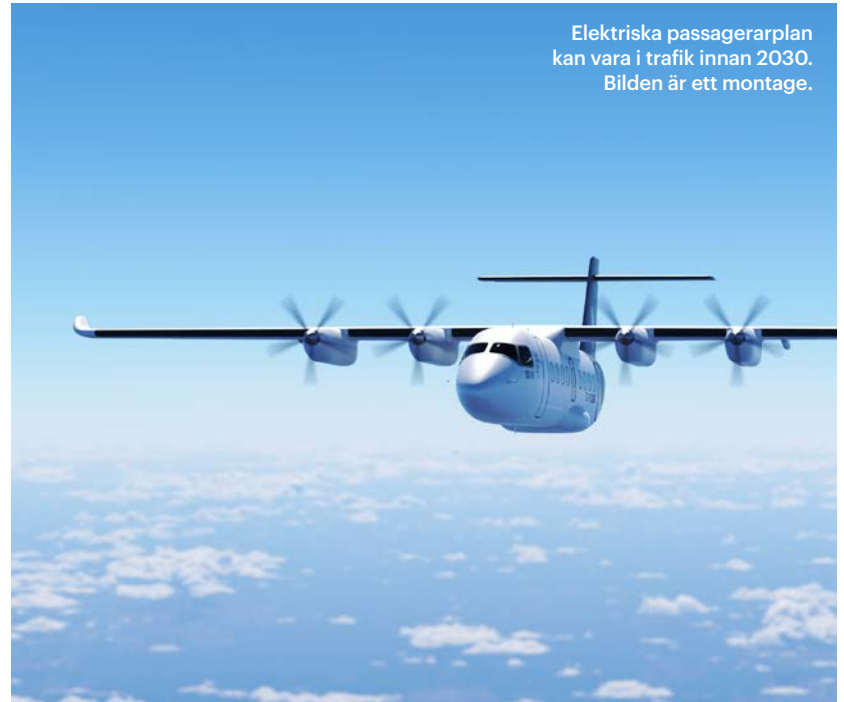
Elbilen är sedan länge etablerad på landets vägar. Nu förbereds de elektriska flygplanen på att ta över himlen.

– Utvecklingen av elektriska flygplan gör snabba framsteg. Alla större branschaktörer är engagerade, och det är fullt möjligt att inrikesresandet redan inom tio år till stor del företas med elflyg. Främst handlar det om modet att satsa, säger Mauritz Andersson, forskare i elektricitetslära vid institutionen för elektroteknik.

Sedan en pilot år 1973 flög fjorton minuter utan fossila bränslen har mycket hänt. Drönare är idag en väl integrerad del i skyn och nyligen testflögs den elektriska farkosten Airbus Vahana som utan pilot ska transportera passagerare. Likväl möter tekniken viss misstro.

– Skeptiker finns alltid, men argumenten vi möter grundas ofta i okunskap. Min bedömning är att vi idag passerar samma fas som utvecklingen av elbilar befann sig i för tio år sedan.

SVERIGE RÖR SIG I fältets framkant. Här finns kompetens, politisk vilja och ett infrastrukturellt behov där elflyg kan rädda trafiken till många orter. År 2018 sjösattes därför ELISE, Elektrisk Lufttransport i Sverige, som samlar forskare, industri och myndigheter i syfte att påskynda introduktionen av elflyg i passagerartrafik.

Elektriska passagerarplan kan vara i trafik innan 2030. Bilden är ett montage.

FOTO: HEART AEROSPACE

– Att utveckla eldriven flygtrafik omfattar mer än att bygga elektriska flygplan. Uppsala har flera av de spetskunskaper som krävs och vårt universitet är idag akademiskt nav i ELISE med goda förutsättningar att driva utvecklingen.

I Norge har politikerna satt målet att allt inrikesflyg ska vara eldrivet senast 2040. Förhoppningen är att Sve-

riges regering ska formulera motsvarande målbild.

– Heart Aerospace, den industriella parten i ELISE, utvecklar nu modeller för upp till 19 passagerare. Behåller vi rörelsen framåt är det möjligt att universitetets forskare redan detta decennium tar elflyg till Campus Gotland, säger Mauritz Andersson. **Magnus Alsne**

5 FRÅGOR TILL ULF LANDEGREN,

professor i molekylärmedicin

Utvärdering av coronaimmunitet

1 Ditt forskarteam utvecklar en metod för storskalig analys av immunitet mot coronaviruset. Vad pågår i laboratoriet?

– Vi utvecklar en variation på ett av våra redan etablerade verktyg för identifiering av målproteiner. Projektet är ett av flera biovetenskapliga initiativ som koordineras av SciLifeLab i syfte att effektivisera kampen mot corona

2 Vad kommer ert arbete att tillföra världen?

– Vi hoppas dra vårt strå till stacken genom att skapa en metod för storskalig analys av vilka som bär på antikroppar och därmed är immuna mot viruset. Lyckas vi med vår speciella ansats så kan den också få betydelse för utvärdering av potentiella vacciner.

3 När kan ni presentera ett resultat?

– Förhoppningsvis inleder vi försök med patientprover redan innan

årsskiftet. Å andra sidan verkar vi under allt annat än optimala förhållanden. Själv arbetar jag hemifrån och deltar i planeringen via digitala mötesplatser, då projektet när laboratoriet krävs ett tydligt schema för vem som ska vara på plats vilka tider för att skynda på processen med bibehållen social distansering.

4 Ser du en risk att pågående kris driver forskningen för snabbt framåt?

– Just nu finns ett stort behov av tillgängliga data och det är uppenbart att vissa publiceringar sker utan att ha föregåtts av sedvanlig vetenskaplig granskning. Samtidigt befinner vi oss i en extrem situation där kortast möjliga väg från utlysning till resultat sannolikt är samhället till gagn. I detta ligger givetvis en risk att många uppfinner samma hjul samtidigt och här har SciLifeLab en mycket viktig roll som koordinator av det arbete vi bedriver i Sverige.

FOTO: DAVID NAYLOR

Ulf Landegren, professor i molekylärmedicin

5 Innebär det att forskarsamhället ställer om från konkurrenstänkande till lagsats?

– På längre sikt hoppas jag att situationen bidrar till en ökad förstärkelse bland oss forskare kring vårt uppdrag att både tillgängliggöra och förklara resultaten av vårt arbete.

Magnus Alsne

TILL SIST

■ Fyra elitidrottande studenter får stipendium från Uppsala universitet: **Carolina Wikström**, studerande på läkarprogrammet, **Ingrid Wixner**, studerande på fysioterapeutprogrammet, **Oskar Lundqvist**, studerande på läkarprogrammet och **Jerker Ortman**, studerande på civilingenjörsprogrammet i elektroteknik.

■ **Jessica Nordlund**, forskare med fokus på akut lymfatisk leukemi, och **Haining Tian**, forskare med fokus på omvandling och lagring av solenergi, har av Göran Gustafssons Stiftelser tilldelats årets Stora Gustafssonpris.

■ **Kerstin Lindblad-Toh**, professor i komparativ genetik vid Uppsala universitet, har valts in som ny medlem i National Academy of Sciences – USA:s vetenskapsakademi.

■ Fyra nya ledamöter har utsetts i konsistoriet: konsistoriets ordförande **Anne Ramberg**, advokat, **Svante Pääbo**, professor, **Johan Söderström**, direktör, och **Linus Tunström**, regissör.

■ **Peter J. Katzenstein** vid Cornell University, USA, får det Skytteanska priset i statskunskap. Han får priset för "sina bidrag till förståelsen av hur historia, kultur och normer formar såväl ekonomier som säkerhetspolitik, nationellt och globalt".

■ **Anna-Sara Lind**, professor i offentlig rätt, har utsetts till ny ledamot i Europeiska kommissionen mot rasism och intolerans.

■ Cancerfonden har beslutat om bidrag till sex nya tjänster till forskare i olika delar av karriären: **Marika Nestor**, **Fredrik Swartling**, **Femke Heindryckx**, **Joakim Crona**, **Anzhelika Vorobyeva** och **Milena Doroszko**.

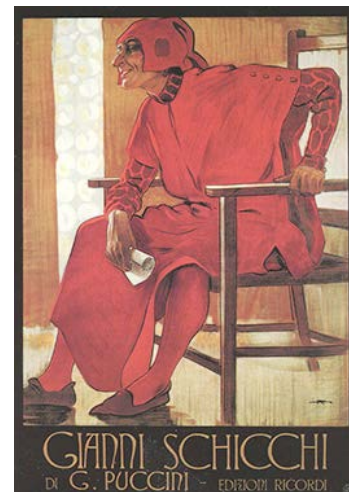
■ **Taija Mäkinen**, professor vid institutionen för immunologi, genetik och patologi, och **Staffan Svärd**, professor i mikrobiologi vid institutionen för cell- och molekylärbiologi, har valts in i Kungliga Vetenskapsakademien.

■ **Peter Wallenberg**, ordförande i styrelsen för Knut och Alice Wallenbergs stiftelse, har utsetts till hedersmedlem av Uppsala universitet.

■ Den äldre Gustaf Adolfsmedaljen i guld har tilldelats: **Agneta Skoog Svanberg**, professor, **Elisabet Nihlfors**, seniorprofessor, **Kristina Edström**, professor, **Sverker Gustavsson**, professor emeritus. Den äldre Gustaf Adolfsmedaljen i silver har tilldelats **Therése Iveby Gardell**, biträdande förvaltningschef.

■ Göran Gustafssonpriset i molekylärbiologi har tilldelats **Taija Mäkinen**, professor vid institutionen för immunologi, genetik och patologi "för hennes molekylära studier av den lymfatiska ledningsvävnadens tillväxt och funktion".

Den äldre Gustaf Adolf-medaljen kallas också Hedlinger-medaljen efter gravören Johann Carl Hedlinger.

Gianni Schicchi är en komisk opera i en akt som utspelar sig i Buoso Donatis sovrum i Florens år 1299.

Sjung opera med symfoniorkester

Kungliga Akademiska kapellet planerar att framföra operan Gianni Schicchi i december 2020. Gianni Schicchi är komponerad av Giacomo Puccini för femton sångsolister och tanken är att besätta rollistan med en blandning av professionella och amatörer.

Kapellet söker därför anställda, studenter och alumner som är intresserade av att vara med i uppsättningen.

Om du är intresserad behöver du agera snabbt, senast 1 juni behöver du fylla i intresseanmälan på kapellets webbsidor.

Mer information och intresseanmälan: www.akademiskakapellet.uu.se/konserter-evenemang/

Attraktiv arbetsgivare

Bland Sveriges 150 största företag och organisationer är Uppsala universitet den sjunde mest attraktiva arbetsgivaren. Bland myndigheterna är Uppsala universitet nummer två. Det visar den årliga rankingen från Randstad som bygger på undersökningen Employer Brand Research där närmare 4 800 svenskar har intervjuats. Listan toppas i år av möbelföretaget Ikea.

Varje år genomförs Randstad Employer Brand Research som undersöker vad svenska folket tycker är viktigast vid valet av arbetsgivare. Närmare 4 800 svenskar har

intervjuats om sin syn på Sveriges största bolag. Hela listan över Sveriges mest attraktiva arbetsgivare toppas i år av Ikea följt av Volvo Cars och Volvo Group.

Nytt för i år är att även myndigheter är med i undersökningen och av dessa är det Polisen som kammar hem förstaplatsen, följt av Uppsala universitet och Försvarsmakten. Uppsala universitet kom på första plats inom utbildningssektorn, där de viktigaste kriterierna var "använder den senaste tekniken", "gott rykte" och "intressanta arbetsuppgifter".

Stöd till efterlevande

Uppsala universitet utdelar årligen genom ett antal stiftelser en pensionsförstärkning till efterlevande till anställda vid Uppsala universitet.

Den anställda ska ha varit anställd vid Uppsala universitet vid tidpunkten för pension eller bortgång. Med efterlevande avses änka, änkeman, sambo, registrerad partner eller barn under 18 år. Viss möjlighet finns även för universitetets egna pensionärer att ansöka om pensionsförstärkning.

Universitetet delar också ut begravningshjälp till an-

ställdas efterlevande med 30 000 kronor.

För pensionsförstärkning gäller att den sökande skall garanteras en bruttoinkomst motsvarande fyra prisbasbelopp, vilket för 2020 uppgår till 189 200 kronor.

Mer information och blankett kan fås via e-post (personaladm@uadm.uu.se) eller från Susanna Schjölin, tel 018-471 77 64 eller Camilla Sävmarker, tel 018-471 63 85.

Ansökan skall vara HR-avdelningen tillhanda senast fredagen den 25 september 2020.

Kvartssamtal om innovation

Vad är en innovation? Vem är innovatör? Vad gör ett innovationskontor? Häng med på kvartssamtal med UU Innovation två gånger i veckan via Zoom. Varje tisdag och torsdag kl. 8.30–8.45 diskuterar Hillevi Englund och Johan Edman vid UU innovation frågor kopplade till samverkan, nyttiggörande av forskning respektive bilden av innovation och innovatörer. mp.uu.se

”Vi har insett att digitala möten är en modell som nog kommit för att stanna i större utsträckning än tidigare. Fler kan delta, och mötena kan hållas korta och effektiva.”

REKTORSBLOGGEN 18 APRIL 2020.

Har du något bra semestertips om du inte kan resa som vanligt i sommar?

Just nu vet vi inte om vi kan resa vare sig inrikes eller utrikes under vår sommarsemester. Vad gör vi då om rekommendationerna om att stanna i närområdet kvarstår? Universen frågade några medarbetare om hur de ser på sommarledigheten och eventuella begränsningar, visst kan vi ändå hitta meningsfulla saker att göra?

Marie Engegard, universitetets resesamordnare, Campus Gotland

– Jag som alltid reser annars kommer att stanna här och njuta av ön. Jag ska gå ifrån fiske med kastspö och istället lära mig allt om flugfiske – jag hoppas på att få en och annan öring som jag kan tillaga över öppen eld. Antagligen bor jag i tält eller i bilen, eller så sover jag under bar himmel, om jag inte bor över hos vänner.

FOTO: PRIVAT

Pernilla Erikshaag, administrativ samordnare vid avdelningen för gemensam service och administration

– Om vi får resa inom Sverige så har vi tänkt att besöka slott och herresäten från Uppland och söderut, efter en bok som köptes på bokrean. Kanske tar vi också en tur till sommarstugan i Jämtland, men ska vi hålla oss hemma i Uppsala så får vi njuta av sommaren i vår trädgård. Att kunna gå ut i trädgården och äta frukost eller grilla är semester för mig.

FOTO: MIKAEL WALLERSTEDT

Annemarie Ljungberg, indendent vid Rudbecklaboratoriet

– Den här sommaren ska jag mestadels arbeta, vi har planerat en längre semester i vår lägenhet i Portugal i vinter, när corona-situationen förhoppningsvis lugnat ner sig. Men en vecka i en stuga på Utö tillsammans med maken och hunden ska det bli i sommar, går inte det tar vi väl bilen till något mindre befolkat ställe.

FOTO: MIKAEL WALLERSTEDT

Jonathan Schalk, projektledare vid enheten för internationell mobilitet

– Jag har tur som har en balkong med kvällssol som jag tänker tillbringa mycket tid på. Jag kommer också att spela gitarr, spela spel, skriva låtar, baka bröd, träna, lyssna på musik, titta på film och äta god mat tillsammans med min sambo. Säkert läser jag en och annan bok också.

FOTO: PRIVAT

Charlotte Sundström, administrativ samordnare vid avdelningen för kvalitetsutveckling

– Jag tycker mycket om att göra utflykter. Att ta en cykeltur eller en promenad i Uppsala med omnejd är trevligt men glöm inte matsäcken! Eftersom jag har ett växthus och tycker att det är roligt att odla är det något jag tänker sysselsätta mig med. Släkt och vänner vill jag självklart träffa, kanske kan de följa med på utflykt eller så ordnar vi en sommarfest ute och hoppas på vackert väder. Men jag vill även sitta på min altan, läsa en bok, äta en kaka som jag har bakat och dricka en kopp kaffe.

FOTO: PRIVAT

Ingrid Berg, projektsamordnare vid Centre for Integrated Research on Culture and Society.

Hur kan vi förstå pandemin?

Skapar nyhetsrapporteringen egentligen någon djupare förståelse för vad som händer vid stora samhällsproblem?

Den frågan ställde sig personalen vid Centre for Integrated Research on Culture and Society (Circus) vid vetenskapsområdet för humaniora och samhällsvetenskap.

– Därför organiserade vi en läslista dit forskare kan skicka förslag på artiklar och böcker tänkta att fungera som tankeverktyg för att förstå pandemier, hälsokriser och stora samhällsproblem och hur de påverkar samhället, människor socialt, kulturellt och psykologiskt, säger Ingrid Berg, projektsamordnare vid Circus.

INGRID BERG BERÄTTAR OM tre exempel från läslistan. I antologin ”Humanimalt. Oss djur emellan i medicin och samhälle förr och nu” medverkar Alexandra Waluszewski, professor i ekonomisk historia.

– För att förstå pandemier så behöver vi även förstå relationen mellan människa och djur. I antologin ger forskare perspektiv på såväl human- som djurmedicin som fördjupar vår kunskap om epidemier, vaccination, kost och ohälsa.

MARTIN HOLMBERG, DOCENT I infektionssjukdomar vid institutionen för medicinska vetenskaper har skrivit ”Pandemier och epidemier: ett tvärvetenskapligt perspektiv”.

– I boken argumenterar Martin Holmberg för att vi behöver tvärvetenskapliga perspektiv för att förstå komplexiteten i hur vi hanterar kriser i folkhälsan.

FRANK M. SNOWDEN, YALE University, har skrivit ”Epidemics and Society: From the Black Death to the Present”.

Genom att studera hur olika samhällen har hanterat epidemier kan vi belysa olika sociala och kulturella fenomen.

Anders Berndt

➤ Läslistan finns på www.humsam.uu.se/circus/. Läs också artikel på sid 9.

PROFILEN

/ERIK EJDEPALM

Erik Ejdepalm har arbetat på Antarktis som tekniker för Uppsala universitet.

FOTO: ERIK EJDEPALM

Tekniker på Antarktis

- Senast läsa bok: *Catch 22* av Joseph Heller
- Favoritmusik: Numera mest elektroniskt
- Gör helst en ledig dag: Tränar, mekar i den egna verkstaden, renoverar huset
- Semestertips när du inte kan resa: Gå ut i skogen och lyssna på naturen eller en ljudbok.

Sommarens drömjobb

Förra året annonserade Uppsala universitet efter en tekniker som skulle arbeta tre månader på IceCube på Sydpolen. En annons där vana av arbete i kyla på hög höjd och allmän mekanisk händighet efterfrågades. Erik Ejdepalm såg annonsen och fick jobbet – något han inte ångrar.

– Jag satt och väntade på ett försenat tåg och såg annonsen av en slump. Den bet sig fast, jag kunde inte riktigt släppa tanken på den så efter några dagar skickade jag in min ansökan. Det som lockade mig mest var nog tanken på att lösa problem med begränsade resurser i en extrem miljö. Egentligen hade jag inga förhoppningar om att få jobbet, men tydligen vägrade mina tekniska kunskaper och intresse för mekande tungt, säger Erik Ejdepalm, som har en maskinkonstruktörsexamen från KTH.

IceCube är världens största neutrino teleskop, som består av cirka 5 000 ljusdetektorer installerade i en kubikkilometer is, på cirka 3 000 meters höjd i ett av

världens torraste områden. Anläggningen är bemannad året om, men det är under den antarktiska sommaren som verksamhet pågår och det var också då, början av november till slutet av januari, som Erik var där.

UPPDRAGET VAR ATT GÅ igenom isborrsystemet, något som ska pågå i tre år inför att nya hål ska borrar år 2023. – Redan i mitten av augusti åkte jag till USA och träffade de andra som jag skulle arbeta med, alla amerikaner plus en svensk. De flesta kände redan varandra från University of Wisconsin-Madison Physical Sciences Lab och jag kom snabbt in i gemenskapen. Vi var bland annat med om flera läkartester, man mäs-

te nämligen kvalificera medicinskt för att få åka och minska risken för sjukdom när man väl är på plats. I november flög vi sedan via Christchurch på Nya Zeeland till McMurdo vid Antarktiskusten och sedan in till själva Sydpolen.

VID KUSTEN ÄR DET under sommaren ungefär 10 minusgrader, men väl uppe vid Sydpolsbasen är det inte ovanligt med en temperatur på -50 grader när vinden ligger på. Solen är mycket stark så det krävs både bra solskyddskräm och rejäla solglasögon. – Ja, det var fruktansvärt kallt, men man vänjer sig faktiskt förvånansvärt fort och United States Antarctic Program hade utrustat oss med mycket bra ytterkläder. Efter några dagar såg alla ut som pandor, bruna i ansiktet men vita runt ögonen. Att få arbeta och lösa problem under fältmässiga förhållanden och att vara riskmedveten, det går till exempel inte att ha sönder något eftersom det tar flera månader att få dit reservdelar, är något som jag trivs bra med.

De arbetade nio timmar om dagen, sex dagar per vecka och kvällarna ägnade Erik och de andra medarbetarna åt träning, bastu, biljard, film, yoga eller andra aktiviteter. Från början var de cirka 60 personer, senare anslöt forskare och andra från olika länder så mot slutet var de cirka 150 stycken. – Att placeras i ett helt annat sammanhang där du måste vara kvar, det är en otroligt bra erfarenhet. I början hade jag lite sömnproblem på grund av den tunna luften, men det gick över. Visst hade jag lite hemlängtan under julen men allt var så fint ordnat, vi saknade egentligen ingenting under de här tre månaderna. Jag skulle gärna återvända.

Birgitta Sinder Wilén